

Vergaderjaar 2018–2019

35 095 VII

**Wijziging van de begrotingsstaten van het
Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties (VII) voor het jaar 2018
(wijziging samenhangende met de Najaarsnota)**

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

Inhoudsopgave

A.	Artikelsgewijze toelichting bij het wetsvoorstel	2
B.	Begrotingstoelichting	3
1.	Leeswijzer	3
2.	Het beleid	4
	2.1 Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties	4
	2.2 De beleidsartikelen	6
	Artikel 1. Openbaar bestuur en democratie	6
	Artikel 2. Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst	8
	Artikel 3. Woningmarkt	8
	Artikel 4. Woonomgeving en bouw	11
	Artikel 5. Ruimte en omgeving	14
	Artikel 6. Dienstverlenende en innovatieve overheid	18
	Artikel 7. Arbeidszaken overheid	22
	Artikel 8. Kwaliteit Rijksdienst	23
	Artikel 9. Uitvoering Rijksvastgoedbeleid	24
	2.3 De niet-beleidsartikelen	25
	Artikel 11. Centraal apparaat	25
	Artikel 12. Algemeen	27
	Artikel 13. Nominaal en onvoorzien.	28
3.	Baten-lastenagentschappen	28
	3.1 SSC-ICT	28
	3.2 DHC	31

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 en 2

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2018 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII);
2. de begrotingsstaat inzake de agentschappen van dit Ministerie.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
K.H. Ollongren

B. BEGROTINGSTOELICHTING

De begroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII)

1. Leeswijzer

De tweede suppletoire begroting geeft een beeld van de uitvoering van de begroting 2018. De stand van de tweede suppletoire begroting is inclusief de nota's van wijziging en de incidentele suppletoire begroting (Kamerstukken II 2017–2018 34 775-VII nr. 8, nr. 41 en nr. 42 en Kamerstukken II 2017–2018 34 902-VII nr. 2.).

Tabel budgettaire gevolgen van beleid

Bij de tabel budgettaire gevolgen van beleid worden per artikel de beleidsmatige en technische mutaties toegelicht groter dan of gelijk aan de ondergrens zoals deze in de Rijksbegrotingsvoorschriften (RBV) zijn opgenomen, de zogenaamde staffel, te weten:

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) In € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
1. Openbaar bestuur en democratie	Verplichtingen/ Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/ Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.
2. Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst	Verplichtingen/ Uitgaven: 5 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/ Uitgaven: 10 mln. Ontvangsten: 2 mln.
3. Woningmarkt	Verplichtingen/ Uitgaven: 10 mln. Ontvangsten: 5 mln.	Verplichtingen/ Uitgaven: 20 mln. Ontvangsten: 10 mln.
4. Woonomgeving en bouw	Verplichtingen/ Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/ Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.
5. Ruimte en omgeving	Verplichtingen/ Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/ Uitgaven: 4 mln. Ontvangsten: 2 mln.
6. Dienstverlenende en innovatieve overheid	Verplichtingen/ Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/ Uitgaven: 4 mln. Ontvangsten: 2 mln.
7. Arbeidszaken overheid	Verplichtingen/ Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/ Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.
8. Kwaliteit Rijksdienst	Verplichtingen/ Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: -	Verplichtingen/ Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: -
9. Uitvoering Rijksvastgoedbeleid	Verplichtingen/ Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.	Verplichtingen/ Uitgaven: 4 mln. Ontvangsten: 4 mln.
11. Centraal apparaat	Verplichtingen/ Uitgaven: 5 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/ Uitgaven: 10 mln. Ontvangsten: 2 mln.
12. Algemeen	Verplichtingen/ Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/ Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.
13. Nominaal en onvoorzien	Verplichtingen/ Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/ Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.

Daar waar dat nodig of nuttig is, ter verduidelijking, worden ook enkele andere mutaties toegelicht.

De in de tabel budgettaire gevolgen van beleid gepresenteerde budgetflexibiliteit (juridisch verplicht) is de stand per 1 november 2018.

2. Het beleid

2.1 Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties

Overzicht belangrijkste 2° suppletoire uitgavenmutaties 2018 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

Opbouw uitgaven (x € 1.000)		
	Art.nr.	Uitgaven 2018
Stand vastgestelde begroting 2018		5.455.381
Mutaties 1° suppletoire begroting¹		319.925
Nieuwe mutaties:		359.274
1) Aardgasvrije wijken	4	- 91.550
2) Saneringsbijdrage WSG	3	385.700
3) Saneringsheffing woningcorporaties 2018	3	159.441
4) Vergoeding raadsleden	1	10.000
5) Diversen		2.082
Overige mutaties		- 106.399
Stand 2° suppletoire 2018		6.134.580

¹ Inclusief 1e incidentele suppletoire begroting.

Toelichting

Aardgasvrije wijken

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) maakt een bedrag over aan gemeenten voor de eerste proeftuinen voor het aardgasvrij maken van wijken. Hiervoor was uit de klimaatenvolpe 2018 € 85 mln. beschikbaar. Het resterende bedrag heeft BZK binnen eigen begroting vrijgemaakt.

Saneringssubsidie WSG

Ten behoeve van het voortzetten van noodzakelijk DAEB taken kan de Minister een saneringssubsidie toekennen. Deze saneringssubsidie wordt betaald uit het saneringsfonds welke aangezuiverd wordt via een saneringsheffing aan de woningcorporaties (toegelaten instellingen). Ten behoeve van de afwikkeling van de langdurige financiële problemen van woningcorporatie Woonstichting Geertruidenberg (WSG) ontvangt WSG voor 31 december 2018 een eenmalige saneringssubsidie van maximaal € 385,7 mln. Dit staat in het saneringsbesluit van 29 juni 2019 (Kamerstukken II 2017–2018, 29 453, nr. 478 2017–2018, 29 453, nr. 478). Ter aanzuivering van het saneringsfonds is voor 2018 de saneringsheffing voor alle woningcorporaties in totaal vastgesteld op afgerond € 159,4 mln.

De saneringsheffing is gestort in de risicovoorziening voor sanerings- en projectsteun woningcorporaties (artikel 3. Woningmarkt). De saneringssubsidie aan WSG wordt onttrokken aan de risicovoorziening. Stortingen en onttrekkingen bij de risicovoorziening leiden tot hogere uitgaven en ontvangsten op de begroting, maar zijn per saldo neutraal.

Vergoeding Raadsleden

Dit betreft een bijdrage (€ 10 mln.) voor de verhoging van de vergoeding van raadsleden voor gemeenten tot 24.000 inwoners en zal middels het Gemeentefonds worden uitgekeerd.

Diversen

Om de doorstroming en de flexibiliteit van statushouders naar huisvesting te stimuleren, maakt BZK middelen (€ 3 mln.) over naar J&V voor pilots voor flexwonen die gemeenten onder regie van het COA uitvoeren. Daarnaast maakt BZK € 6,2 mln. vrij om in het kader van de woonagenda pilots uit te voeren gericht op handhaving en het versnellen van de woningbouwproductie. Verder worden middelen (€ 3,5 mln.) ingezet voor initiatieven voor het versterken van de integriteit en veiligheid van politieke ambtsdragers en de Actie-agenda aanpak vakantieparken. De onderuitputting op de budgetten voor digitale overheidsdienstverlening (GDI) in 2017 en 2018 (€ 8 mln.) worden eenmalig teruggeboekt naar de oorspronkelijke inleggers.

Overzicht belangrijkste 2^e suppletoire ontvangstenmutaties 2018 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

Opbouw ontvangsten (x € 1.000)

	Art.nr.	Ontvangsten 2018
Stand vastgestelde begroting 2018		668.894
Mutaties 1^e suppletoire begroting		140.974
Nieuwe mutaties:		649.658
1) Benzineveilingen	9	44.000
2) VPB 2016	12	3.978
3) Afrekening generale ontvangsten	9	2.224
4) Saneringsbijdrage WSG	3	385.700
5) Saneringsheffing woningcorporaties 2018	3	159.441
Overige mutaties		54.315
Stand 2^e suppletoire 2018		1.459.526

Toelichting

Benzineveilingen 2018

De veiling van locaties van benzinestations langs Rijkswegen heeft meer opgebracht dan geraamd.

VPB 2016 generaal

De definitieve aangifte voor de VPB-aanslag 2016 leidt voor BZK tot een vermindering van de voorlopige aanslag van de eerder betaalde voorlopige aanslag. Het verschil is door de Belastingdienst overgemaakt aan BZK. Dit betreft het deel dat ten goede komt aan het generale beeld.

Afrekening generale ontvangsten 2017

Bij de definitieve afrekening van de uitgaven en ontvangsten van het RVB is meer ontvangen dan geraamd. Het generale deel van de ontvangsten vloeit terug naar generaal beeld.

Saneringsheffing woningcorporaties 2018

Er wordt een heffing opgelegd aan de toegelaten instellingen ten behoeve van de aanzuivering van het saneringsfonds om de kosten, zoals de bovengenoemde saneringssubsidie te kunnen bekostigen. Deze heffing wordt opgebracht door de corporatiesector zelf en loopt via de begroting van BZK.

2.2 De beleidsartikelen

Beleidsartikel 1 Openbaar bestuur en democratie

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1.000)

Art.nr.		Vastgestelde begroting	Stand 1 ^e suppletoire begroting	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting		Stand 2 ^e suppletoire begroting
				Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	
	Verplichtingen:	28.920	51.782	69	- 13.306	38.545
	Waarvan garantieverplichtingen					
	Uitgaven:	28.920	51.782	69	- 13.306	38.545
	Waarvan juridisch verplicht (percentage)		100%			100%
1.1	Bestuurlijke en financiële verhouding	9.011	17.563	174	- 829	16.908
	Subsidies	5.288	4.924	109	810	5.843
	Diverse subsidies	2.018	1.654	41	- 160	1.535
	Oorlogsgravenstichting (OGS)	3.270	3.270	68	970	4.308
	Opdrachten	3.657	5.313	29	- 2.848	2.494
	Communicatie, kennisdeling en onderzoek	3.657	5.313	29	- 2.848	2.494
	Bijdragen aan ZBO's / RWT's	0	7.260	0	1.209	8.469
	Diverse bijdragen	0	7.260	0	1.209	8.469
	Bijdragen aan (inter)nationale organisaties	66	66	36	0	102
	Bijdragen internationaal	66	66	36	0	102
1.2	Participatie	19.909	34.219	- 105	- 12.477	21.637
	Subsidies	17.524	18.655	- 1.420	- 1.102	16.133
	Politieke partijen	17.524	16.655	580	- 1.102	16.133
	Raadgevend referendum	0	2.000	- 2.000	0	0
	Opdrachten	2.385	2.787	1.382	- 304	3.865
	Kiesraad			0	0	0
	Raadgevend referendum			2.049	- 319	1.730
	Verkiezingen	2.385	2.787	- 667	15	2.135
	Bijdragen aan ZBO's / RWT's	0	2.130	0	- 821	1.309
	Raadgevend referendum	0	2.130	0	- 821	1.309
	Bijdragen aan medeoverheden	0	10.647	- 67	- 10.250	330
	Vergoeding raadsleden	0	10.000	0	- 10.000	0
	Verkiezingen	0	0	0	300	300
	Experiment centrale stemopneming	0	647	- 67	- 550	30
	Ontvangsten:	21.965	21.965	458	2.300	24.723

Toelichting

Overige mutaties 2^e suppletoire begroting

1.1 Bestuurlijke en financiële verhouding

Opdrachten

Communicatie, kennis en onderzoek.

Het gaat hier om diverse mutaties, waaronder een overboeking naar het Gemeentefonds (€ 0,4 mln.) ten behoeve van pilots met een integrale aanpak gericht op verbinding en participatie van mensen in de samen-

leving en arbeidsmarkt. Daarnaast wordt € 1,15 mln. technisch herschikt om de bijdrage aan de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) op de juiste instrumenten te verantwoorden.

Bijdragen aan ZBO's/RWT's.

Diverse bijdragen

Dit betreft een technische herschikking (€ 1,15 mln.) van opdrachten naar bijdragen aan ZBO's/RWT's om de bijdrage aan de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) op de juiste instrumenten te verantwoorden.

1.2 Participatie

Subsidies

Politieke partijen

Er wordt € 1,5 mln. naar burgerschap herschikt voor activiteiten gericht op het weerbaar maken van het lokale bestuur. Daarnaast is € 0,5 mln. overgeboekt vanuit het Ministerie van Buitenlandse Zaken (BZ) conform de Wet financiering politieke partijen. Deze middelen gebruiken politieke partijen voor de steun die zusterpartijen in het buitenland geven aan de opbouw van een solide functionerend democratisch meerpartijensysteem.

Raadgevend referendum

Het gaat om een technische verschuiving van € 2 mln. van subsidies naar opdrachten ten behoeve van de Referendumcommissie.

Opdrachten

Raadgevend referendum

Het gaat om een technische verschuiving van € 2 mln. van subsidies naar opdrachten ten behoeve van de Referendumcommissie.

Bijdragen aan medeoverheden

Vergoeding raadsleden

Voor de verhoging van de vergoeding van raadsleden voor gemeenten tot 24.000 inwoners is € 10 mln. beschikbaar en zal middels het Gemeentefonds worden uitgekeerd. Met deze bijdrage wordt de vergoeding op dezelfde hoogte gebracht als die van gemeenten vanaf 24.000 tot 40.000 inwoners.

Ontvangsten

Dit betreft de WOZ-meerontvangsten (€ 2,3 mln.). Deze middelen worden onder andere ingezet voor tegenvallers bij de samenwerkingsverbanden als gevolg van de wijziging van de provinciegrens door de Herindeling Vijfheerenlanden.

Beleidsartikel 2 Algemene Inlichtingen en Veiligheidsdienst

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1.000)

Art.nr.		Vastge- stelde begroting	Stand 1 ^e suppletoire begroting	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting		Stand 2 ^e suppletoire begroting
				Mutaties Miljoe- nennota	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	
	Verplichtingen:	249.167	252.723	6.072	6.086	264.881
	Waarvan garantieverplichtingen					
	Uitgaven:	249.167	252.723	6.072	6.086	264.881
	Waarvan juridisch verplicht (percentage)		100%			100%
2.1	Apparaat	238.067	241.623	5.822	2.086	249.531
2.2	Geheim	11.100	11.100	250	4.000	15.350
	Ontvangsten:	12.714	13.214	0	0	13.214

Toelichting

Mutaties die reeds in de Miljoenennota/Ontwerpbegroting 2019 zijn gemeld

2.1 Apparaat

Loon- en prijsbijstelling

Dit betreft de toedeling van de loon- en prijsbijstelling van 2017 en 2018.

Overige mutaties 2^e suppletoire begroting

2.1 Apparaat

De AIVD ontvangt € 1,5 mln. van het Ministerie van Justitie & Veiligheid (JenV) voor de intensivering in cybersecurity. Verder is van het Ministerie van Defensie een bijdrage ontvangen voor de Joint Signit Cyber Unit (JSCU).

2.2 Geheim

Er heeft een herschikking plaatsgevonden van artikelonderdeel 2.1 «Apparaat» naar artikelonderdeel 2.2 «Geheim».

Beleidsartikel 3 Woningmarkt

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1.000)

Art.nr.		Vastge- stelde begroting	Stand 1 ^e suppletoire begroting	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting		Stand 2 ^e suppletoire begroting
				Mutaties Miljoe- nennota	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	
	Verplichtingen:	4.157.089	4.121.829	30.743	533.325	4.685.897
	Waarvan garantieverplichtingen					
	Uitgaven:	4.157.089	4.121.829	31.280	532.755	4.685.864
	Waarvan juridisch verplicht (percentage)		100%			100%

	Vastgestelde begroting	Stand 1 ^e suppletoire begroting	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting		Stand 2 ^e suppletoire begroting	
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting		
3.1	Betaalbaarheid	4.150.410	4.113.932	31.217	534.673	4.679.822
	Subsidies	27.475	52.405	75	537.909	590.389
	Beleidsprogramma betaalbaarheid	175	2.675	125	90	2.890
	Bevordering eigen woningbezit (BEW)	6.239	6.239	0	- 1.500	4.739
	Huisvestingsvoorziening statushouders	20.000	14.270	0	- 5.850	8.420
	Binnenstedelijke transformatie	0	28.000	0	0	28.000
	Woonconsumentenorganisaties	1.061	1.221	- 50	28	1.199
	Saneringsbijdrage woningcorporatie WSG	0	0	0	545.141	545.141
	Opdrachten	853	853	31.145	854	32.852
	WSW Risicovoorziening	0	0	537	854	1.391
	NHG Risicovoorziening	0	0	30.608	0	30.608
	Beleidsprogramma betaalbaarheid	853	853	0	0	853
	Inkomensoverdrachten	4.108.200	4.040.400	0	0	4.040.400
	Huurtoeslag	4.108.200	4.040.400	0	0	4.040.400
	Bijdragen aan agentschappen	12.442	18.834	- 3	- 3.198	15.633
	ILT (Autoriteit woningcorporaties)	653	653	0	1.271	1.924
	RVO (Uitvoeringskosten BEW)	79	79	19	- 98	0
	RVO (Uitvoeringskosten huisvestingsvoorziening statushouders)	621	621	- 250	- 371	0
	Dienst van de Huurcommissie	11.089	17.481	228	- 4.000	13.709
	Bijdragen aan andere begrotingshoofdstukken	1.440	1.440	0	- 892	548
	Financiën en Nationale Schuld (Belastingdienst)	1.440	1.440	0	- 892	548
3.2	Onderzoek en kennisoverdracht	6.679	7.897	63	- 1.918	6.042
	Subsidies	1.801	1.801	63	- 28	1.836
	Samenwerkende kennisinstellingen e.a.	1.801	1.801	63	- 28	1.836
	Opdrachten	283	2.381	0	600	2.981
	Basisonderzoek en verkenningen	283	2.381	0	600	2.981
	Bijdragen aan ZBO's / RWT's	4.595	3.715	0	- 2.490	1.225
	Basisonderzoek en verkenningen	4.595	3.715	0	- 2.490	1.225
	Ontvangsten (en uitgaven)	487.000	492.100	31.145	545.995	1.069.240

Toelichting

Mutaties die reeds in de Miljoenennota/Ontwerpbegroting 2019 zijn gemeld

3.1 Betaalbaarheid

Opdrachten

NHG Risicovoorziening

De Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) betaalt jaarlijks een achtervangvergoeding voor de Nationale Hypotheek Garantie (NHG). De jaarlijkse vergoeding wordt gestort in de daarvoor bestemde risicovoorziening NHG. De afdracht over het boekjaar 2017 bedraagt € 30,6 mln.

Ontvangsten en Uitgaven

Dit betreft de afdracht over het boekjaar 2017 van de risicovoorziening NHG en de WSW Risicovoorziening.

Overige mutaties 2^e suppletoire begroting

3.1 Betaalbaarheid

Subsidies

Bevordering eigen woningbezit (BEW)

De raming van de uitgaven voor de regelingen Bevordering Eigen Woningbezit (BEW) is verlaagd. De middelen worden ingezet voor regionale pilots gericht op handhaving en het versnellen van de woningbouwproductie.

Huisvestingsvoorziening statushouders

De Tijdelijke Regeling Subsidie Huisvesting Vergunninghouders (TRSHV) is dit jaar stopgezet. Een deel van deze middelen wordt ingezet om gemeentelijke pilots voor flexwonen te starten en om de doorstroming en de flexibiliteit van statushouders naar huisvesting te bevorderen. De pilots worden door gemeenten uitgevoerd onder regie van het COA. Verder worden de middelen ingezet voor regionale pilots gericht op handhaving en versnellen van de woningbouwproductie.

Saneringssubsidie woningcorporatie WSG

Om het uitvoeren van noodzakelijke DAEB taken door woningcorporaties voort te zetten kan de Minister een saneringssubsidie toekennen. Deze saneringssubsidie wordt betaald uit het saneringsfonds welke aangezuiverd wordt via een saneringsheffing aan de woningcorporaties (toegelaten instellingen). Ten behoeve van de afwikkeling van de langdurige financiële problemen van woningcorporatie Woonstichting Geertruidenberg (WSG) ontvangt WSG voor 31 december 2018 een eenmalige saneringssubsidie van maximaal € 385,7 mln. Dit staat in het saneringsbesluit van 29 juni 2019 (Kamerstukken II 2017–2018, 29 453, nr. 478). Ter aanzuivering van het saneringsfonds is voor 2018 de saneringsheffing voor alle woningcorporaties in totaal vastgesteld op afgerond € 159,4 mln.

De saneringsheffing is gestort in de risicovoorziening voor sanerings- en projectsteun woningcorporaties (artikel 3. Woningmarkt). De saneringssubsidie aan WSG wordt onttrokken aan de risicovoorziening. Stortingen en onttrekkingen bij de risicovoorziening leiden tot hogere uitgaven en ontvangsten op de begroting, maar zijn per saldo neutraal.

3.2 Onderzoek en kennisoverdracht

Opdrachten

Basisonderzoek en verkenningen

Een deel van de middelen voor onderzoek wordt ingezet voor regionale pilots gericht op handhaving en versnellen van de woningbouwproductie.

Ontvangsten

Stortingen in en onttrekkingen aan de risicovoorziening sanerings- en projectsteun woningcorporaties lopen via de uitgaven en ontvangsten van de begroting van BZK. Binnen de ontvangsten worden de aa WSG toegekende saneringsbijdrage (€ 3.85,7 mln.) en de saneringsheffing voor alle woningcorporaties (€ 159,4 mln.) technisch verwerkt.

Beleidsartikel 4 Woonomgeving en bouw

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1.000)

Art.nr.		Vastgestelde begroting	Stand 1° suppletoire begroting	Mutaties 2° suppletoire begroting		Stand 2° suppletoire begroting
				Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2° suppletoire begroting	
	Verplichtingen:	52.486	162.217	63.888	- 94.674	131.431
	Waarvan garantieverplichtingen					
	Uitgaven:	247.486	357.217	- 91.112	- 94.674	171.431
	Waarvan juridisch verplicht (percentage)		99%			99%
4.1	Energie en bouwkwaliteit	233.924	333.085	- 92.596	- 95.071	145.418
	Subsidies	221.298	232.920	- 84.857	- 6.796	141.267
	Beleidsprogramma Energiebesparing	1.467	9.967	1.834	- 5.633	6.168
	Beleidsprogramma Bouwregelgeving	1.251	2.834	1.309	837	4.980
	Energiebesparing Koopsector	21.817	18.302	- 13.000	- 2.000	3.302
	Energiebesparing Huursector	196.763	196.817	- 75.000	- 20.000	101.817
	Revolverend fonds EGO	0	5.000	0	20.000	25.000
	Opdrachten	2.700	5.700	- 2.490	- 886	2.324
	Beleidsprogramma Energiebesparing	1.100	4.100	- 2.500	- 690	910
	Beleidsprogramma bouwregelgeving	1.600	1.600	10	- 196	1.414
	Bijdragen aan agentschappen	8.860	8.474	- 5.250	- 2.047	1.177
	Dienst Publiek en Communicatie	620	620	0	554	1.174
	Diverse Agentschappen	1.100	1.100	- 750	- 350	0
	ILT (Handhaving Energielabel)	500	500	- 500	0	0
	ILT (Toezicht EU-Bouwregelgeving)	51	51	0	- 48	3
	RVO (Uitvoering Energieakkoord)	6.589	6.203	- 4.000	- 2.203	0
	Bijdragen aan ZBO's / RWT's	650	650	0	0	650
	Toelatingsorganisatie	650	650	0	0	650
	Bijdragen aan andere begrotingshoofdstukken	416	85.341	1	- 85.342	0
	Economische Zaken (Beleidsprogramma Energiebesparing)	225	225	1	- 226	0
	Gemeentefonds (gasvrije wijken)	0	85.000	0	- 85.000	0
	Infrastructuur en Waterstaat (Omgevingsloket)	191	116	0	- 116	0
4.2	Woningbouwproductie	11.054	16.531	1.677	3.630	21.838
	Subsidies	300	300	0	0	300
	Beleidsprogramma Woningbouw	300	300	0	0	300
	Opdrachten	1.273	1.055	- 1.000	67	122
	Beleidsprogramma Woningbouw	1.273	1.055	- 1.000	67	122
	Bijdragen aan agentschappen	9.481	15.176	2.677	3.563	21.416
	RVO (Beleidsprogramma Woningbouw)	9.481	15.176	2.677	3.563	21.416
4.3	Kwaliteit woonomgeving	2.094	3.653	- 193	- 983	2.477
	Subsidies	812	1.588	58	129	1.775
	Beleidsprogramma woonomgeving e.a	812	1.588	58	129	1.775
	Opdrachten	1.282	1.815	- 251	- 867	697
	Beleidsprogramma woonomgeving e.a	1.282	1.815	- 251	- 867	697
	Bijdragen aan ZBO's / RWT's	0	250	0	- 245	5
	Beleidsprogramma woonomgeving e.a	0	250	0	- 245	5
4.4	Revolverend Fonds Energiebesparing Verhuurders	414	3.948	0	- 2.250	1.698
	Leningen	0	2.800	0	- 1.250	1.550
	Revolverend Fonds Energiebesparing verhuurders	0	2.800	0	- 1.250	1.550
	Bijdragen aan agentschappen	414	1.148	0	- 1.000	148
	Uitvoeringskosten Revolverend Fonds Energiebesparing Verhuurders	414	1.148	0	- 1.000	148
	Ontvangsten:	91	91	0	950	1.041

Toelichting

Mutaties die reeds in de Miljoenennota/Ontwerpbegroting 2019 zijn gemeld

4.1 Energie en bouwkwaliteit

Subsidies

Beleidsprogramma Energiebesparing

Vanuit dit beleidsprogramma worden diverse subsidies verstrekt voor onder meer klantcontact en informatievoorziening voor het verplichte energielabel voor woningen en andere gebouwen (€ 1 mln.). Daarnaast is ca. € 0,4 mln. beschikbaar voor Smart Urban Regions for the Future (SURF). Tenslotte is voor de ondersteuning van gemeenten ten behoeve van transitie aardgasvrije gebouwde omgeving € 0,5 mln. vrijgemaakt.

Beleidsprogramma bouwregelgeving

Vanuit het beleidsprogramma bouwregelgeving worden subsidies beschikbaar gesteld voor de uitvoering van onder meer het deelprogramma circulair bouwen door RVO en Platform 31. Daarnaast betreft dit o.a. uitgaven voor het betonakkoord en uitvoering bouwagenda.

Energiebesparing Koopsector

De middelen voor de Subsidie energiebesparing eigen huis (SEEH) voor verenigingen van eigenaren wordt doorgeschoven naar 2019 (ca. € 13 mln.) op basis van de meest recente prognoses van het aantal aanvragen.

Energiebesparing Huursector

De aanvraagperiode voor subsidie binnen de Stimuleringsregeling energieprestatie huursector (STEP) is verlengd tot en met 2018. Het kasritme is hierop aangepast naar de verwachte uitbetalingen in de periode 2018–2020. De reden hiervan is dat een vastgestelde subsidie pas wordt uitbetaald als het energielabel in het register is aangepast. Dit moet uiterlijk binnen twee jaar geschieden na vaststelling.

Opdrachten

Beleidsprogramma energiebesparing

Een deel van het budget (€ 1,5 mln.) wordt ingezet voor pilots om scholen te verduurzamen. Daarnaast is € 1 mln. vrijgemaakt voor het RVO voor de werkzaamheden om Nederland aardgasvrij te maken.

Bijdragen aan agentschappen.

RVO (Uitvoering Energieakkoord)

Op 1 januari 2020 worden de eisen voor bijna energieneutrale gebouwen (BENG) van kracht. In dit kader wordt momenteel gewerkt aan de nieuwe bepalingmethode voor de energieprestatie van gebouwen. Hierdoor zijn de aanpassingen aan het energielabel in de tijd verschoven en is een deel van de beschikbare middelen doorgeschoven naar 2019.

RVO beleidsprogramma woonbouw

Betreft een bijdrage aan het RVO voor de uitvoering van werkzaamheden om Nederland aardgasvrij te maken en voor de aanpassingen aan het energielabel.

Overige mutaties 2^e suppletoire begroting

4.1 Energie en bouwkwaliteit

Subsidies

Beleidsprogramma Energiebesparing

Dit betreffen bedragen waaronder een overboeking naar het Gemeentefonds ten behoeve van pilots in het kader van het «Innovatieprogramma aardgasvrije en frisse basisscholen» (€ 3,5 mln.). Daarnaast worden subsidies aardgasvrije wijken ingezet voor de pilot aardgasvrije wijken in Zoetermeer (€ 2,2 mln.).

Energiebesparing huursector

Bij de Stimuleringsregeling Energieprestatie Huursector (STEP) wordt € 20 mln. dit jaar niet besteed. Deze uitgaven zijn wel verplicht en komen volgend jaar tot besteding.

Energiebesparing koopsector

Het beschikbare budget voor SEEH voor VvE's wordt verlaagd met 2 mln. en ingezet voor de pilot aardgasvrije wijken in Zoetermeer.

Revolverend Fonds EGO

Voor het Nationaal Energiebespaarfonds (NEF) wordt dit jaar € 25 mln. beschikbaar gesteld voor leningen aan VvE's en eigenaar-bewoners.

Bijdragen aan agentschappen.

RVO (Uitvoering Energieakkoord)

Dit betreft een reallocatie van artikel 4.1 naar artikel 4.2 voor activiteiten die worden uitgevoerd door de RVO. Hieronder valt de wijkgerichte aanpak om wijken gasvrij te maken (€ 2,2 mln.).

Bijdragen aan andere begrotingshoofdstukken

Gemeentefonds (gasvrije wijken)

In het kader van het interbestuurlijk Programma Aardgasvrije wijken ontvangen diverse gemeenten een bijdrage voor een geselecteerde proeftuin voor het aardgasvrij maken van een bestaande wijk. In totaal wordt € 85 mln. uit de klimaatenvelop beschikbaar gesteld voor 2018. Daarnaast zijn middelen vrijgemaakt voor de pilot aardgasloze wijk in Zoetermeer. Hiertoe is het beschikbare budget van SEEH voor VvE's (€ 2 mln.) verlaagd. Ook zijn de aangehouden LPO middelen voor aardgasvrije wijken (ca. € 2,3 mln.) en beschikbare budget uit beleidsprogramma energiebesparing (ca. € 2,2) ingezet.

4.2 Woningbouwproductie

Bijdragen aan agentschappen.

RVO (Beleidsprogramma Woningbouw)

Dit betreffen diverse reallocaties die onder andere zijn bestemd voor verschillende onderdelen van de RVO jaaropdracht 2019, waaronder de wijkgerichte aanpak voor gasvrije wijken (€ 2,2 mln.) en de uitvoeringskosten SEEH (€ 0,35 mln.).

4.4 Revolverend Fonds Energiebesparing Verhuurders

Leningen

Revolverend Fonds Energiebesparing Verhuurders

Het Fonds energiebesparing huursector (FEH) wordt na 2018 opgeheven. Het Fonds energiebesparing huursector (FEH) wordt na 2018 opgeheven. De verwachte onderuitputting op het FEH en de bijbehorende uitvoeringskosten wordt ingezet om het vereffeningsakkoord af te ronden (€ 1,2 mln.).

Bijdragen aan agentschappen

Uitvoeringskosten Revolverend Fonds Energiebesparing Verhuurders

Het Fonds energiebesparing huursector (FEH) wordt na 2018 opgeheven. Een deel van het beschikbare budget is niet meer benodigd voor de uitfinanciering. Dit wordt ingezet voor andere beleidsterreinen van BZK. In dit geval gaat het om afspraken uit het vereffeningsakkoord (begrotingshoofdstuk IV, Koninkrijksrelaties).

Beleidsartikel 5 Ruimte en omgeving

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1.000)

Art.nr.	Verplichtingen:	Vastgestelde begroting	Stand 1 ^e suppletoire begroting	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting		Stand 2 ^e suppletoire begroting
				Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	
	Waarvan garantieverplichtingen	91.576	121.297	- 33.373	7.982	95.906
	Uitgaven:	107.235	136.956	- 33.373	- 2.668	100.915
	Waarvan juridisch verplicht (percentage)		96%			96%
5.1	Ruimte	62.419	68.896	- 13.362	- 5.332	50.202
	Subsidies	1.895	1.895	0	370	2.265
	Programma Ruimtelijk Ontwerp	1.215	1.215	0	370	1.585
	Basisregistraties	680	680	0	0	680
	Opdrachten	22.013	28.490	- 17.813	- 5.058	5.619
	Architectonisch beleid	2.427	2.427	126	- 700	1.853
	BRO	9.880	16.357	- 13.529	- 728	2.100
	Gebiedsontwikkeling (diversen)	1.732	1.732	- 191	- 1.509	32
	Geo-informatie (w.o BRO)	2.267	2.267	- 2.267	15	15
	OLO	2.847	2.847	- 2.847	0	0
	Nationale Omgevingsvisie			1.230	- 664	566
	Uitvoering ruimtelijk beleid			0	63	63
	Ruimtegebruik bodem (diversen)	268	268	- 3	- 65	200
	Ruimtelijk instrumentarium (diversen)	2.217	2.217	- 232	- 1.235	750
	Windenergie op zee	375	375	- 100	- 235	40
	Bijdragen aan ZBO's / RWT's	20.523	20.523	10.804	- 2.319	29.008

	Vastgestelde begroting	Stand 1 ^e suppletoire begroting	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting		Stand 2 ^e suppletoire begroting
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	
Kadaster	20.523	20.523	10.804	- 2.319	29.008
Bijdragen aan medeoverheden	12.350	12.350	- 9.650	160	2.860
Projecten BIRK	4.950	4.950	- 4.950	0	0
Diverse projecten Ruimtelijke Kwaliteit	0	0	9.800	- 9.650	150
Diverse bijdragen	0	0	0	160	160
Projecten Nota Ruimte	4.850	4.850	- 14.500	9.650	0
Projecten Bestaand Rotterdam Gebied	2.550	2.550	0	0	2.550
Bijdragen aan agentschappen	5.638	5.638	3.297	1.515	10.450
RVB	2.356	2.356	0	0	2.356
Basisregistratie Ondergrond (BRO)	0	0	450	80	530
RWS	3.282	3.282	2.847	1.435	7.564
5.2 Omgevingswet	44.816	68.060	- 20.011	2.664	50.713
Subsidies	6.000	6.000	- 1.000	0	5.000
Eenvoudig Beter	0	0	5.000	0	5.000
Stimuleringsregeling Implementatie Omgevingswet	6.000	6.000	- 6.000	0	0
Opdrachten	21.991	45.235	- 39.945	- 806	4.484
Eenvoudig Beter	20.119	43.363	- 41.788	- 806	769
Aan de Slag	0	0	3.715	0	3.715
Overige opdrachten	1.872	1.872	- 1.872	0	0
Bijdragen aan ZBO's / RWT's	0	0	0	12.783	12.783
Kadaster	0	0	0	8.874	8.874
Geonovum	0	0	0	2.904	2.904
ICTU	0	0	0	1.005	1.005
Bijdragen aan medeoverheden	0	0	14.030	- 13.710	320
Aan de Slag	0	0	14.030	- 13.710	320
Bijdragen aan agentschappen	16.825	16.825	6.904	4.397	28.126
RWS	16.825	16.825	- 16.825	0	0
Aan de Slag	0	0	23.104	3.600	26.704
RWS (Eenvoudig Beter)	0	0	625	- 130	495
RIVM	0	0	0	927	927
Ontvangsten:	8.824	8.824	0	2.000	10.824

Toelichting

Mutaties die reeds in de Miljoenennota/Ontwerpbegroting 2019 zijn gemeld

5.1 Ruimte

Opdrachten

Basis Registratie Ondergrond (BRO)

Bij 1^e suppletoire begroting 2018 zijn middelen voor Basisregistratie ondergrond (BRO) overgeheveld vanuit het Deltafonds naar de begroting van BZK. Op basis van de vier voorziene tranches in de periode 2018–2022 zijn de beschikbare middelen in het verwachte kasritme gezet.

Bijdragen aan medeoverheden

Kasschuif projecten BIRK en Nota Ruimte

De middelen voor de projecten Budget Investeringen Ruimtelijke Kwaliteit (BIRK) en Nota Ruimte zijn op basis van recente inzichten in het verwachte kasritme gezet. De voortgang van deze langlopende projecten laat zien dat de volgtijdelijkheid van werkzaamheden, in verband met bereikbaarheid, veiligheid en leefbaarheid in het gebied, niet meer binnen de overeenge-

komen einddatum zullen worden afgerond. De resterende subsidiebedragen komen hiermee ook later tot betaling.

5.2 Omgevingswet

Bijdragen aan medeoverheden

Aan de Slag

Bij 1^e suppletoire begroting 2018 zijn middelen voor de omgevingswet overgeheveld vanuit het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW). Op basis van de verwachte bijdragen aan ontwikkelpartners is een deel van het budget doorgeschoven naar 2019.

Overige mutaties 2^e suppletoire begroting

5.1 Ruimte

Opdrachten

Gebiedsontwikkeling (diversen)

Dit betreffen verschillende mutaties, waaronder een herschikking van het instrument opdrachten naar bijdragen aan agentschappen. Het gaat hier om een bijdrage aan RWS voor het Omgevingsloket en een bijdrage aan het RVB voor het college van Rijksadviseurs.

Bijdragen aan ZBO's/RWT's

Kadaster

Dit betreft onder andere een bijdrage aan het Kadaster in het kader van de implementatie van de wet BRO.

Bijdragen aan medeoverheden

Diverse projecten ruimtelijke kwaliteit

Binnen het instrument bijdragen aan medeoverheden heeft een herschikking plaatsgevonden van de regeling diverse projecten ruimtelijke kwaliteit naar de regeling project Nota Ruimte (€ 9,6 mln.).

Project Nota Ruimte

Binnen het instrument bijdragen aan medeoverheden heeft een herschikking plaatsgevonden van de regeling diverse projecten ruimtelijke kwaliteit naar de regeling project Nota Ruimte (€ 9,6 mln.).

Bijdragen aan agentschappen

RWS

Dit betreft een herschikking van bijdragen aan ZBO's/RWT's naar bijdragen aan agentschappen. Het gaat hier om een bijdrage aan RWS voor het Omgevingsloket en het beheer en onderhoud van Omgevingsloket 2 (OLO2).

5.2 Omgevingswet

Opdrachten

Kasschuif Omgevingswet

Bij eerste suppletoire begroting 2018 zijn middelen voor de Omgevingswet overgeheveld vanuit het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) naar de begroting van BZK. Op basis van de verwachte bijdragen aan ontwikkelpartners is een deel van het budget doorgeschoven naar 2019. Daarnaast hebben, na de overgang van het onderdeel Aan de Slag van Rijkswaterstaat (RWS) naar het Ministerie van BZK, herschikkingen plaatsgevonden tussen financiële instrumenten. Dit heeft geleid tot een aanpassing van het kasritme over de jaren heen.

Bijdragen aan ZBO's/RWT's

Kadaster

Bij de overkomst van de directie Aan de Slag zijn de budgetten per abuis niet goed gekoppeld aan de begrotingsinstrumenten. Met deze mutatie (€ 8,8 mln.) wordt de bijdrage aan het Kadaster op het juiste instrument gezet.

Geonovum

Met deze mutatie wordt de bijdrage bestemd voor Geonovum naar het juiste instrument geboekt (€ 2,9 mln.).

ICTU

Bij de overkomst van de directie Aan de Slag zijn de budgetten per abuis niet goed gekoppeld aan de begrotingsinstrumenten. Met deze mutatie (€ 1 mln.) wordt de bijdrage aan ICTU op het juiste instrument gezet.

Bijdragen aan medeoverheden

Aan de Slag

Dit betreft onder andere een herschikking van de bijdragen aan het Kadaster (€ 8,8 mln.), Geonovum (€ 2,9 mln.) en ICTU (€ 1 mln.) naar het juiste instrument (bijdragen aan ZBO's/RWT's).

Bijdragen aan agentschappen

Aan de Slag

In het Bestuursakkoord Implementatie is afgesproken dat er een landelijk informatiepunt (IP) voor de omgevingswet komt. Dit betreft het aandeel van BZK aan het IP.

Ontvangsten

De ontvangsten op de verkoop van bufferzonegronden vallen hoger uit dan geraamd (€ 2 mln.). Bij overdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) zijn ook de verplichtingen overgekomen. Om aan de resterende verplichting die aan de verkoopopdracht zijn verbonden te voldoen, ontvangen de provincies een totaalbedrag van € 2 mln. voor het uitvoeren van hydrologische maatregelen.

Beleidsartikel 6 Dienstverlenende en innovatieve overheid

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1.000)

Art.nr.		Vastgestelde begroting	Stand 1 ^e suppletoire begroting	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting		Stand 2 ^e suppletoire begroting
				Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	
	Verplichtingen:	148.520	184.921	7.528	2.313	194.762
	Waarvan garantieverplichtingen					
	Uitgaven:	148.520	184.386	8.063	2.313	194.762
	Waarvan juridisch verplicht (percentage)		93%			93%
6.2	Informatiebeleid en ontwikkeling e-overheidsvoorzieningen	44.725	67.648	1.008	1.253	69.909
	Subsidies	200	415	444	839	1.698
	(Door)ontwikkeling e-overheidsvoorzieningen	200	415	0	200	615
	Communicatie, kennisdeling en onderzoek	0	0	424	639	1.063
	Digitale dienstverlening	0	0	20	0	20
	Opdrachten	37.095	27.781	- 4.909	- 4.286	18.586
	(Door)ontwikkeling e-overheidsvoorzieningen	20.569	10.730	- 5.914	- 3.130	1.686
	Aanpak fraudebestrijding	11.482	11.482	0	0	11.482
	Digitale dienstverlening	2.000	1.500	1.088	- 786	1.802
	Investeringspost Digitale Overheid	0	1.825	- 261	- 67	1.497
	Informatiebeleid	3.044	2.244	178	- 303	2.119
	Bijdragen aan agentschappen	6.930	33.315	3.450	2.430	39.195
	RvIG (Aanpak fraudebestrijding)	480	480	0	0	480
	UBR	0	0	0	650	650
	RVO	50	2.150	0	225	2.375
	Logius	6.400	28.535	3.450	1.125	33.110
	RvIG	0	2.150	0	0	2.150
	Diverse bijdragen	0	0	0	430	430
	Bijdragen aan ZBO's / RWT's	0	5.200	1.772	1.231	8.203
	RDW	0	0	0	1.600	1.600
	CBS	0	0	22	13	35
	Kadaster	0	0	250	- 120	130
	KvK	0	2.700	0	0	2.700
	Diverse bijdragen	0	0	0	- 226	- 226
	ICTU	0	2.500	1.500	- 36	3.964
	Bijdragen aan medeoverheden	500	887	100	959	1.946
	Gemeenten	500	853	100	875	1.828
	Provincies	0	12	0	0	12
	Waterschappen	0	22	0	84	106
	Bijdragen aan (inter-)nationale organisaties	0	0	0	110	110
	Digitale dienstverlening	0	0	0	110	110
	Bijdragen aan andere begrotingshoofdstukken	0	50	151	- 30	171
	Ministerie van Buitenlandse Zaken	0	50	0	0	50
	Diverse bijdragen	0	0	151	- 30	121
6.3	Betrouwbare levering van e-overheidsvoorzieningen	72.842	77.625	1.618	- 3.100	76.143
	Opdrachten	6.189	2.342	0	- 93	2.249
	Beheer e-overheidsvoorzieningen	4.377	155	0	- 93	62
	Officiële publicaties en wettenbank	1.812	2.187	0	0	2.187
	Bijdragen aan agentschappen	60.908	69.116	1.618	- 3.845	66.889
	Logius	44.590	49.748	1.168	- 3.783	47.133
	RvIG	3.423	3.512	0	0	3.512
	UBR	4.666	7.327	250	0	7.577
	RVO	6.985	6.985	100	0	7.085
	Telecom	1.244	1.544	100	- 62	1.582
	Bijdragen aan ZBO's / RWT's	5.745	6.167	0	838	7.005
	KvK	4.700	4.700	0	0	4.700
	CBS	1.045	1.045	0	0	1.045
	ICTU	0	422	0	838	1.260
6.4	Burgerschap	5.325	7.108	4.150	- 745	10.513
	Subsidies	4.420	4.418	2.321	1.079	7.818
	Comité 4/5 mei	108	106	190	- 70	226
	ProDemos	4.312	4.312	291	- 200	4.403
	Programma burgerschap	0	0	740	1.175	1.915
	Democratie	0	0	1.100	174	1.274

	Vastgestelde begroting	Stand 1 ^e suppletoire begroting	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting		Stand 2 ^e suppletoire begroting
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	
Opdrachten	905	2.690	1.829	- 1.824	2.695
Democratie	350	2.135	- 7	- 24	2.104
Programma burgerschap	555	555	1.836	- 1.800	591
6.5 Reisdocumenten en basisadministratie personen	25.628	32.005	1.287	4.905	38.197
Opdrachten	8.169	9.108	- 5.042	- 1.910	2.156
Beleid BRP en reisdocumenten	8.169	9.108	- 5.056	- 1.896	2.156
Operatie BRP	0	0	14	- 14	0
Bijdragen aan agentschappen	17.459	22.322	5.476	6.523	34.321
CJIB	0	0	0	54	54
RvIG	17.459	22.322	5.476	6.469	34.267
Bijdragen aan ZBO's / RWT's	0	0	350	542	892
Diverse bijdragen	0	0	0	542	542
ICTU	0	0	350	0	350
Bijdragen aan medeoverheden	0	575	503	- 250	828
Gemeenten	0	575	503	- 250	828
Ontvangsten:	513	7.174	- 684	11.394	17.884

Toelichting

Mutaties die reeds in de Miljoenennota/Ontwerpbegroting 2019 zijn gemeld

6.2 Informatiebeleid en ontwikkeling e-overheidsvoorzieningen

Digitale dienstverlening

De LPO tranche 2018 is toebedeeld. Daarnaast betreft dit een bijdrage aan de Belastingdienst voor de ontwikkeling van een app, die op het juiste instrument geboekt.

(Door)ontwikkeling e-overheidsvoorzieningen

Hieronder vallen diverse posten. Het gaat onder andere over de structurele bijdrage van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) aan de stelselkosten eID (€ 2 mln.), de reallocatie van budget om opdrachten te kunnen geven aan Logius (EIDAS) en ICTU (€ 2,5 mln.) en de reallocatie van € 4,2 mln. naar artikel 6.4 »Burgerschap», in aanloop naar de wijziging van de begrotingsstructuur. Verder betreft het een herschikking van middelen, voor een bijdrage ten behoeve van het beheren van de identiteitsinfrastructuur in Caribisch Nederland (€ 0,6 mln.) en een onderzoeksbudget voor kennisontwikkeling en onderzoek met een strategisch karakter (€ 0,4 mln.).

Bijdragen aan agentschappen

Logius

De bijdrage van de investeringspost aan het programma Machtigen en Federatief stelsel (€ 2,2 mln.) wordt op het juiste instrument gezet. Datzelfde geldt voor middelen (€ 1 mln.) die bestemd zijn voor opdrachten voor Logius (EIDAS) en ICTU.

Bijdragen aan ZBO's/RWT's

ICTU

Om opdrachten te kunnen geven aan Logius (EIDAS) en ICTU wordt budget op het juiste instrument gezet (€ 1,5 mln.).

6.3 Betrouwbare levering van e-overheidsvoorzieningen

Bijdragen aan agentschappen

Logius

Dit betreft een overboeking van middelen van de Aanvullende Post GDI voor de Berichtenbox voor bedrijven (€ 1,8 mln.).

6.4 burgerschap

Subsidies

Democratie

Herschikking van middelen van Opdrachten naar Subsidies, ten behoeve van weerbaar bestuur, in het kader van het versterken integriteit en veiligheid (€ 1,1 mln.).

Opdrachten

Programma burgerschap

Dit betreft een herschikking van budget ter versterking van de lokale democratie en weerbaar bestuur (€ 2,565 mln.) en een herschikking om uitvoering te kunnen geven aan het nieuwe actieprogramma Versterking Lokale Democratie (€ 0,7 mln.).

6.5 Reisdocumenten en basisadministratie personen

Opdrachten

Beleid BRP en reisdocumenten

Vanuit opdrachten worden middelen herschikt als bijdrage aan agentschappen voor RvIG. De bijdrage aan RvIG wordt verhoogd in verband met een afrekening voor het meerverbruik van de BRP in 2017 en hogere kosten in 2019. Daarnaast is deze bijdrage bedoeld voor de uitvoering van noodzakelijke maatregelen die voortvloeien uit de healthcheck BRP (€ 5,2 mln.).

Bijdragen aan agentschappen

RvIG

Dit betreft onder andere de hogere bijdrage aan RvIG in verband met een afrekening voor het meerverbruik van de BRP in 2017 en hogere kosten in 2019 en de healthcheck BRP.

Overige mutaties 2^e suppletoire begroting

6.2 Informatiebeleid en ontwikkeling e-overheidsvoorzieningen

Opdrachten

(Door)ontwikkeling e-overheidsvoorzieningen

Dit betreft eenerschikking van het eID budget (€ 1,6 mln.). Het gaat onder andere om een bijdrage aan het RDW (voor de chip in het rijbewijs) en de afrekening van de GDI, de Berichtenbox en Investeringspost van het jaar 2017. Daarnaast wordt € 1,2 mln. herschikt om middelen op het juiste instrument te zetten.

Bijdrage aan agentschappen

Logius

Dit betreft voornamelijk eenerschikking vanuit opdrachten (€ 0,9 mln.).

Bijdrage aan ZBO's/RWT's

RDW

Dit is een bijdrage aan het RDW vanuit eenerschikking van het eID budget (€ 1,6 mln.).

6.3 Betrouwbare levering van e-overheidsvoorzieningen

Bijdrage aan agentschappen

Logius

Een deel van het budget «Doorontwikkeling Berichtenbox», wordt teruggestort naar de investeringspost (€ 1,8 mln.). Verder wordt € 1,3 mln. overgeboekt naar het Gemeentefonds van het restant van de bijdrage voor de doorbelasting DigiD.

6.4 Burgerschap

Subsidies

Programma Burgerschap

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) ontvangt een subsidie voor het samenwerkingsprogramma «Democratie in Actie» (€ 1 mln.).

Opdrachten

Programma burgerschap

23 gemeenten ontvangen een bijdrage via het Gemeentefonds (€ 2,3 mln.) voor innoverende initiatieven die bijdragen aan het versterken van de integriteit, veiligheid en weerbaarheid van politieke ambtsdragers en het tegengaan van ondemocratische beïnvloeding. Daarnaast wordt (€ 1,1 mln.) naar het Provinciefonds overgeboekt voor de aanpak van de problematiek op vakantieparken in 11 provincies. Verder wordt budget herschikt voor een subsidie aan de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) ten behoeve van het samenwerkingsprogramma «Democratie in Actie» (€ 1 mln.).

6.5 Reisdocumenten en basisadministratie personen

Opdrachten

Dit betreft voornamelijk het herschikken van budgetten ten behoeve van de healthcheck BRP (€ 1,5 mln.).

Bijdragen aan agentschappen

RvIG

Dit betreffen naheffingen voor de bijdrage aan het beheer BRP 2018 als gevolg van staffeloverschrijding van de Dienst Donorregister en het Inlichtingenbureau, en overboekingen van andere ministeries.

Beleidsartikel 7 Arbeidszaken overheid

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1.000)

Art.nr.	Verplichtingen:	Vastgestelde begroting	Stand 1 ^e suppletoire begroting	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting		Stand 2 ^e suppletoire begroting
				Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	
	Waarvan garantieverplichtingen	27.317	28.317	343	- 1.025	27.635
	Uitgaven:	27.317	28.317	343	- 1.025	27.635
	Waarvan juridisch verplicht (percentage)		93%			96%
7.1	Overheid als werkgever	10.114	11.114	136	119	11.369
	Subsidies	5.635	6.335	111	405	6.851
	Diverse subsidies	2.427	3.127	119	105	3.351
	Overlegstelsel	3.025	3.025	0	300	3.325
	Internationaal	183	183	- 8	0	175
	Opdrachten	4.479	4.779	25	- 482	4.322
	Arbeidsmarktbeleid	3.806	3.806	25	- 212	3.619
	Zorg voor politieke ambtsdragers	673	973	0	- 270	703
	Bijdragen aan ZBO's/RWT's	0	0	0	196	196
	Diverse bijdragen	0	0	0	196	196
7.2	Pensioenen, uitkeringen en benoemingsregelingen	17.203	17.203	207	- 1.144	16.266
	Inkomensoverdrachten	7.782	7.782	0	- 1.144	6.638
	Pensioenen en uitkeringen Politieke ambtsdragers	7.782	7.782	0	- 1.144	6.638
	Bijdragen aan ZBO's / RWT's	9.421	9.421	207	0	9.628
	Stichting Administratie Indonesische Pensioenen (SAIP)	9.421	9.421	207	0	9.628
	Ontvangsten:	575	575	0	0	575

Toelichting

Mutaties 2^e suppletoire begroting

7.2 Pensioenen, uitkeringen en benoemingsregelingen

Inkomensoverdrachten

Pensioenen en uitkeringen politieke ambtsdragers

Dit betreft een reallocatie naar artikel 6.4 «Burgerschap» ten behoeve van een training voor burgemeesters. In deze trainingen wordt op basis van concrete casuïstiek en ervaringen geoefend met omgaan met intimidatie en bedreiging, om de weerbaarheid van het lokale bestuur te verbeteren.

Beleidsartikel 8 Kwaliteit Rijksdienst

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1.000)

Art.nr.		Vastgestelde begroting	Stand 1 ^e suppletoire begroting	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting		Stand 2 ^e suppletoire begroting
				Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	
	Verplichtingen:	19.535	68.101	3.227	6.149	77.477
	Waarvan garantieverplichtingen					
	Uitgaven:	19.535	68.101	3.227	6.149	77.477
	Waarvan juridisch verplicht (percentage)		88%			89%
8.1	Kwaliteit Rijksdienst	19.535	68.101	3.227	6.149	77.477
	Subsidies	3.650	3.650	- 50	0	3.600
	Fysieke Werkomgeving Rijk	200	200	0	0	200
	A&O-fonds	3.450	3.450	- 50	0	3.400
	Opdrachten	7.422	12.265	- 659	- 1.148	10.458
	Bedrijfsvoering Rijk	7.422	12.265	- 659	- 1.148	10.458
	Bijdragen aan agentschappen	8.463	52.163	3.171	7.028	62.362
	FMHaaglanden	1.750	1.750	33	0	1.783
	Logius	1.500	3.500	0	0	3.500
	UBR	0	2.900	27	0	2.927
	UBR (Arbeidsmarkt Communicatie)	5.213	6.313	116	850	7.279
	Ridm (Bedrijfsvoerings Rijk)	0	0	0	0	0
	SSC-ICT	0	37.700	2.105	6.000	45.805
	DICTU	0	0	0	48	48
	Bedrijfsvoering beleid	0	0	890	130	1.020
	Bijdragen aan andere begrotingshoofdstukken	0	0	400	200	600
	Bedrijfsvoering Rijk	0	0	400	200	600
	Bijdragen aan ZBO's / RWT's	0	23	365	69	457
	Bedrijfsvoering Rijk	0	0	351	69	420
	VNG	0	0	14	0	14
	CBS	0	23	0	0	23
	Ontvangsten:	0	36.500	0	0	36.500

Toelichting

Mutaties die reeds in de Miljoenennota/Ontwerpbegroting 2019 zijn gemeld

8.1 Kwaliteit Rijksdienst

Opdrachten

Bedrijfsvoering Rijk

Vanuit de klimaatvelop uit het regeerakkoord, is er voor klimaat (CO₂-reductie) en de circulaire transitie in 2018 € 2,3 mln. beschikbaar voor de Rijksinkoop. Een deel daarvan wordt nu aangewend voor CO₂-meting en grootschalig onderhoud bij de inkoopcriteria.

Bijdragen agentschappen

SSC-ICT

Bij Miljoenennota heeft een correctie plaatsgevonden op het aanvullen van het negatief eigen vermogen van het SSC-ICT. Bij de 1^e suppletoire begroting 2018 is een ADR-correctie op de beginbalans 2017 per abuis niet meegenomen (€ 2,1 mln.).

Overige mutaties 2^e suppletoire begroting

8.1 Kwaliteit Rijksdienst

Opdrachten

Bedrijfsvoering Rijk

Dit betreft met name een technische herschikking binnen het artikel, om de bijdrage aan UBR voor het uitvoeren van het aanvalsplan versterking HR ICT op het juiste instrument te zetten.

Bijdragen aan agentschappen

SSC-ICT

Het Ministerie van BZK maakt eenmalig een eigenaarsbijdrage over aan SSC-ICT voor de afwikkeling van ongedekte oude problematiek. Het Ministerie van BZK heeft concrete afspraken gemaakt met SSC-ICT ter verbetering en ten behoeve van de aanpak van de onderliggende problematiek.

Beleidsartikel 9 Uitvoering Rijksvastgoedbeleid

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1.000)

Art.nr.		Vastgestelde begroting	Stand 1 ^e suppletoire begroting	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting		Stand 2 ^e suppletoire begroting
				Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	
	Verplichtingen:	111.579	117.389	2.134	2.892	122.415
	Waarvan garantieverplichtingen					
	Uitgaven:	111.579	117.389	2.134	2.892	122.415
	Waarvan juridisch verplicht (percentage)		91%			91%
9.1	Een doelmatige uitvoeringspraktijk van de Rijkshuisvesting					
	Bijdragen aan agentschappen	50.793	53.992	1.066	- 1.100	53.958
	Bijdragen aan RVB voor huisv Koninklijkhuys, HoCoSta's en AZ	50.793	53.992	1.066	- 1.100	53.958
	waarvan:	37.936	44.081	541	- 1.100	43.522
	begroting I, de Koning					
	begroting IIA, Staten-Generaal					
	begroting IIB, Hoge College's van Staat					
	begroting III, Ministerie van AZ					
	RVB (Bijdragen voor monumenten)	5.651	3.811	26	0	3.837
	RVB (Bijdragen voor rijkshuisvesting)	7.206	6.100	499	0	6.599
9.2	Beheer materiele activa	60.786	63.397	1.068	3.992	68.457
	Opdrachten	4.779	7.390	72	0	7.462
	onderhoud- en beheerkosten	4.779	7.390	72	0	7.462
	Bekostiging	44.641	44.641	641	3.992	49.274
	Zakelijke lasten	44.641	44.641	641	3.992	49.274
	Bijdragen aan agentschappen	11.366	11.366	355	0	11.721
	RVB	11.366	11.366	355	0	11.721
	Ontvangsten:	121.932	174.126	0	50.216	224.342

Toelichting

Overige mutaties 2^e suppletoire begroting

9.2 Beheer materiële activa

Bekostiging

Zakelijke lasten

Dit betreft een aantal correcties voor de afrekening over 2017 van diverse posten. In tegenstelling tot voorgaande jaren wordt dit niet langer verrekend met het voorschot dat het Ministerie van BZK jaarlijks overmaakt voor een deel van de RVB activiteiten die via de begroting van het Ministerie van BZK worden gefinancierd.

Ontvangsten

Recent zijn een aantal locaties van benzinestations langs Rijkswegen geveild. Deze hebben meer opgebracht dan geraamd. Daarnaast omvat deze post de definitieve afrekening van de uitgaven en ontvangsten van het RVB.

2.3 De niet-beleidsartikelen

11. Centraal apparaat

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1.000)

Art.nr.	Verplichtingen: Waarvan garantieverplichtingen	Vastge- stelde begroting	Stand 1 ^e suppletoire begroting	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting		Stand 2 ^e suppletoire begroting
				Mutaties Miljoe- nennota	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	
	Uitgaven:	342.156	420.522	24.750	- 6.805	438.467
11.1	Apparaat (excl. AIVD)	342.156	420.522	24.750	- 6.805	438.467
	Personele uitgaven	173.856	206.980	16.907	- 3.780	220.107
	waarvan: Eigen personeel	164.255	196.202	4.979	- 4.824	196.357
	waarvan: inhuur externen	5.519	6.471	11.800	1.044	19.315
	waarvan: Overige personele uitgaven	4.082	4.307	128	0	4.435
	Materiële uitgaven	168.300	213.542	7.843	- 3.025	218.360
	waarvan: Bijdrage SSO's	152.965	188.150	11.911	748	200.809
	waarvan: ICT	0	8.207	0	0	8.207
	waarvan: Overige materiële uitgaven	15.335	17.185	- 4.068	- 3.773	9.344
	Ontvangsten:	15.280	54.409	0	0	54.409

Toelichtingen:

Mutaties die reeds in de Miljoenennota/Ontwerpbegroting 2019 zijn gemeld

Apparaat

Personele en materiele uitgaven

Bij miljoenennota heeft er binnen artikel 11 een mutatie plaatsgevonden van € 24,75 mln. Dit bestaat voor het grootste gedeelte, zowel binnen de personele als de materiele uitgaven, uit de loon- en prijsbijstelling van 2018 (€ 15.9 mln.).

Daarnaast betreft het mutaties die verband houden met de overkomst van het onderdeel «Aan de Slag» van het Ministerie van IenW naar het Ministerie van BZK (€ 8.5 mln.).

Tevens betreft het de overboekingen van diverse departementen, als uitvloeisel van de evaluatie centrale bekostiging FMHaaglanden zoals besloten in de Interdepartementale Commissie Bedrijfsvoering Rijksdienst (ICBR) (€ 4.5 mln.).

Ook heeft bij Miljoenennota een correctie plaatsgevonden op het aanvullen van het negatief eigen vermogen van SSC-ICT. Bij de 1^e suppletoire begroting 2018 is een ADR-correctie op de beginbalans 2017 per abuis niet meegenomen (€ 2,1 mln.).

Tot slot is bij de 1^e suppletoire begroting 2018 het restant van de apparaatskosten NCDO over 2017 toegevoegd aan het centraal apparaat van het Ministerie van BZK. Dit budget is niet benodigd voor NCDO en is bij Miljoenennota toegevoegd aan de gereserveerde middelen voor de doorontwikkeling en innovatie van de digitale overheid op artikel 6.6. (- € 1 mln.).

Overige mutaties 2^e suppletoire begroting

Apparaat

Personele uitgaven

Dit betreft diverse mutaties. Onderdeel hiervan is het toedelen van de aangehouden loon- en prijsbijstelling aan beleidsartikel 4 «Bouwen en Energie» en beleidsartikel 5 «Ruimte en Omgeving».

Daarnaast betreft het de bijdrage van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) aan Doc-Direkt, voor onder andere de kosten over 2018 van het digitaal archiefsysteem «Digidoc» (€ 1,6 mln.).

Materiële uitgaven

Dit betreft een bijdrage aan begrotingshoofdstuk 4 «Koninkrijksrelaties», voor de informatiebeveiliging van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN) (- € 2,1 mln.)

Daarnaast ontvangen de Waddengemeenten via het Gemeentefonds een eenmalig bijdrage van € 1,5 mln. als tegemoetkoming voor de Waddenveren na een verhoging van het tarief, als gevolg van aangepaste regelgeving.

12. Algemeen

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1.000)

Art.nr.		Vastge- stelde begroting	Stand 1° suppletoire begroting	Mutaties 2° suppletoire begroting		Stand 2° suppletoire begroting
				Mutaties Miljoe- nennota	Overige mutaties 2° suppletoire begroting	
	Verplichtingen:	10.265	12.405	16	- 233	12.188
	Waarvan garantieverplichtingen					
	Uitgaven:	10.265	12.405	16	- 233	12.188
12.1	Algemeen	10.265	12.405	16	- 233	12.188
	Subsidies	378	378	66	11	455
	Diverse subsidies	378	378	16	11	405
	Koninklijk Paleis Amsterdam	0	0	50	0	50
	Opdrachten	962	962	- 50	- 25	887
	Internationale Samenwerking	599	599	0	0	599
	Diverse opdrachten	363	363	- 50	- 25	288
	Bijdragen aan andere begrotingshoofdstukken	8.925	11.065	0	- 219	10.846
	J&V (H6)	0	0	0	25	25
	Financiën en Nationale Schuld (Belastingdienst)	8.925	11.065	0	- 244	10.821
12.2	Verzameluitkeringen	0	0	0	0	0
	Ontvangsten:	0	890	0	5.884	6.774

Toelichting

Mutaties die reeds in de Miljoenennota/Ontwerpbegroting 2019 zijn gemeld

Uitgaven

Kasschuif VPB

Dit betreft een kasschuif die samenhangt met de kasschuif van de veiling van locaties van benzinstations (Artikel 9). Door een verschuiving in de ontvangsten uit de veiling van de locaties van benzinstations, vindt er ook een verschuiving plaats in het kasritme van de verschuldigde VPB.

Ontvangsten

Desaldering ontvangsten GDI

Bij het samenstellen van de aanvullende post GDI 2015 is besloten € 15 mln. structureel op de begroting van het Ministerie van BZK als ontvangst te boeken. Dit had als doel deze middelen via een doorbelasting op te halen bij belanghebbenden. Inmiddels is de doorbelasting georganiseerd middels facturatie vanuit de uitvoerder. Hiermee is de ontvangstenreeks op de begroting van het Ministerie van BZK niet meer nodig.

Overige mutaties 2^e suppletoire begroting

Uitgaven

Algemeen

Ontvangsten

De definitieve aangifte voor de VPB-aanslag 2016 leidt voor het Ministerie van BZK tot een lagere vaststelling dan de eerder betaalde voorlopige aanslag. Het verschil is door de Belastingdienst overgemaakt aan het Ministerie van BZK. Een deel hiervan komt ten goede aan het generale beeld (€ 4 mln.).

13. Nominaal en onvoorzien

Budgettaire gevolgen van beleid (bedragen x € 1.000)

Art.nr.	Verplichtingen: Waarvan garantieverplichtingen	Vastge- stelde begroting	Stand 1 ^e suppletoire begroting	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting		Stand 2 ^e suppletoire begroting
				Mutaties Miljoe- nnota	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	
	Uitgaven:	6.112	23.679	- 23.679	0	0
13.1	Loonbijstelling	0	12.511	- 12.511	0	0
13.2	Prijsbijstelling	0	11.168	- 11.168	0	0
13.3	Onvoorzien	6.112	0	0	0	0
	Ontvangsten:	0	0	0	0	0

Toelichting

Mutaties die reeds in de Miljoenennota/Ontwerpbegroting 2019 zijn gemeld

Uitgaven

Loonbijstelling

Apparaat

Bij Miljoenennota is de loonbijstelling toebedeeld aan de afzonderlijke artikelen.

Prijsbijstelling

Apparaat

Bij Miljoenennota is de prijsbijstelling toebedeeld aan de afzonderlijke artikelen.

3. Baten-lastenagentschappen

3.1 SSC-ICT

Exploitatieoverzicht Baten-lastenagentschap SSC-ICT Supplettoire begroting 2018 (Tweede supplettoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	(1)	(2)	(3)	(4)=(1)+(2)+(3)
Omschrijving	Vastgestelde begroting	Mutaties 1°supplettoire begroting	Mutaties 2°supplettoire begroting	Totaal geraamd
Baten				
Omzet moederdepartement	45.500		1.205	46.705
Omzet overige departementen	213.181		- 9.795	203.386
Omzet derden				0
Rentebaten				0
Vrijval voorzieningen			6.012	6.012
Bijzondere baten			3.036	3.036
Totaal baten	258.681	0	458	259.139
Lasten				
Apparaatskosten	203.100	0	23.784	226.884
- Personele kosten	110.500	0	7.903	118.403
<i>Waarvan eigen personeel</i>	<i>71.070</i>		<i>3.485</i>	<i>74.555</i>
<i>Waarvan inhuur externen</i>	<i>36.930</i>		<i>1.393</i>	<i>38.323</i>
<i>Waarvan overige personele kosten</i>	<i>2.500</i>		<i>3.025</i>	<i>5.525</i>
- Materiële kosten	92.600	0	15.881	108.481
<i>Waarvan apparaat ICT</i>	<i>67.300</i>		<i>16.639</i>	<i>83.939</i>
<i>Waarvan bijdrage aan SSO's</i>	<i>17.300</i>		<i>- 66</i>	<i>17.234</i>
<i>Waarvan overige materiële kosten</i>	<i>8.000</i>		<i>- 692</i>	<i>7.308</i>
Rentelasten	250		- 218	32
Afschrijvingskosten	55.331	0	1.389	56.720
- Materieel	55.331	0	- 7.791	47.540
<i>Waarvan apparaat ICT</i>	<i>55.331</i>		<i>0</i>	<i>55.331</i>
- Immaterieel	0		9.180	9.180
Overige lasten	0	0	0	0
- Dotaties voorzieningen	0		0	0
- Bijzondere lasten	0		0	0
Totaal lasten	258.681	0	24.955	283.636
				0
Saldo van baten en lasten	0	0	- 24.497	- 24.497

Toelichting

Baten

Omzet

De totale baten blijven vrijwel gelijk. De omzet vanuit de departementen (moeder en overige) daalt als gevolg van lagere, werkelijk gemaakte afspraken dan oorspronkelijk geraamd. De verdeling tussen het moederdepartement en de overige departementen is, gegeven de werkelijk gemaakte afspraken, aangepast. Hiernaast worden nu ook de verwachte vrijval vanuit de voorziening Migratie datacenters en de voorziening Licenties, meegenomen in het beeld. Hetzelfde geldt voor de bijzondere baten, bestaande uit de activering van ontwikkelkosten DWR, de verkoop van licenties en de bijdragen vanuit BZK voor innovatie projecten.

Lasten

Apparaatskosten

De apparaatskosten stijgen met circa € 24 mln., € 8 mln. op personeelsgebied en € 16 mln. op materieel gebied. Op personeelsgebied is de formeel vastgestelde formatie in 2018 verder gevuld, van circa 907 fte per 1 januari naar 998 fte per 1 oktober. Hierdoor zijn tevens de overige personeelskosten gestegen, met name vanwege opleidingen en wervingskosten. Ook de kosten voor externe inhuur zijn, als gevolg van de stijgende uurtarieven, licht gestegen.

De materiele kosten stijgen vooral door het DWR Next concept, waarmee wordt voldaan aan een werkplek die voldoet aan de huidige eisen, die zijn gedekt door hogere klanttarieven (ca € 8 mln.).

Dit naast meerkosten voor huisvesting, facilitaire dienstverlening en incidentele meerkosten voor de migratie datacenters, verhuizing en eenwording van SSC-ICT (€ 7,8 mln.).

Saldo van Baten en Lasten

Het saldo van bovenstaande mutaties levert een tekort op van circa € 24,5 mln. De oorzaak is gelegen in onvermijdbare meerkosten (huisvesting en facilitaire dienstverlening) en daarbij achterblijvende opbrengsten zowel in de reguliere als in de maatwerkdienstverlening. Verder heeft meege-speeld dat SSC-ICT, meer dan waarmee rekening was gehouden, (niet gedekte) inzet heeft moeten plegen op het verhelpen en voorkomen van verstoringen en beveiligingsissues.

Mede om de oorzaken van het tekort nader te analyseren wordt een extern onderzoek uitgevoerd. Vooruitlopend op de definitieve resultaten is het financieel management versterkt en zijn er maatregelen in uitvoering gericht op eenduidige afspraken met afnemers, versterking van de operationele performance, geharmoniseerde tooling voor monitoring, automatisering van beheer en verbetering van de governance op informatiebeveiliging. Komende jaren is een verdere consolidatie en strategische heroriëntatie van de fusieorganisatie SSC-ICT noodzakelijk, mede om financiële stabiliteit te waarborgen. Voornoemd onderzoek is hierop gericht en wordt in het eerste kwartaal van 2019 afgerond.

Kasstroomoverzicht

Kasstroomoverzicht baten-lastenagentschap SSC-ICT (Bedragen x € 1.000)

Omschrijving	(1) Vastgestelde begroting	(2) Mutaties 1 ^e suppletoire begroting	(3) Mutaties 2 ^e suppletoire begroting	(4)=(1)+(2)+(3) Totaal geraamd
1. Rekening-courant RHB 1 januari 2018	17.000		- 13.595	3.405
Totaal ontvangsten operationele kasstroom (+)	258.681		- 5.342	253.339
Totaal uitgaven operationele kasstroom (-/-)	- 203.350		- 45.566	- 248.916
2. Totaal operationele kasstroom	55.331	0	- 50.908	4.423
Totaal investeringen (-/-)	- 30.000		- 15.000	- 45.000
Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	0		0	0
3. Totaal investeringskasstroom	- 30.000	0	- 15.000	- 45.000
Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0		0	0
Eenmalige storting door het moederdepartement (+)	0		45.804	45.804
Aflossingen op leningen (-/-)	- 55.331		- 13.500	- 68.831
Beroep op leenfaciliteit (+)	30.000		15.000	45.000
4. Totaal financieringskasstroom	- 25.331	0	47.304	21.973
5. Rekening-courant RHB 31 december 2018 (=1+2+3+4)	17.000	0	- 32.199	- 15.199

Toelichting

In het kasstroomoverzicht is de aanzuivering bij 2^e suppletoire begroting opgenomen, evenals de eerdere aanzuivering van het tekort 2017 bij 1^e suppletoire begroting. De kasgeldpositie van SSC-ICT zal eind 2018, naar verwachting, gedaald zijn met het verwachtte verlies over 2018. De investeringen liggen door de vervanging van diverse hardware en de aanschaf van licenties, op een hoger niveau dan in de ontwerpbegroting 2018 geraamd.

3.2 Dienst van de Huurcommissie (DHC)

Exploitatieoverzicht Baten-lastenagentschap Dienst van de Huurcommissie Supplettoire begroting 2018 (Tweede supplettoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

Omschrijving	(1)	(2)	(3)	(4)=(1)+(2)+(3)
	Vastgestelde begroting	Mutaties 1 ^e supplettoire begroting	Mutaties 2 ^e supplettoire begroting	Totaal geraamd
Baten				
Omzet moederdepartement	7.489			7.489
Omzet overige departementen	0			0
Omzet derden	5.725			5.725
Rentebaten	0			0
Vrijval voorzieningen	0			0
Bijzondere baten	0			0
Totaal baten	13.214	0	0	13.214
Lasten				
Apparaatskosten	10.316	0	0	10.316
– Personele kosten	6.535	0	0	6.535
<i>Waarvan eigen personeel</i>	<i>5.833</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>5.833</i>
<i>Waarvan inhuur externen</i>	<i>702</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>702</i>
<i>Waarvan overige personele kosten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
– Materiële kosten	3.781	0	0	3.781
<i>Waarvan apparaat ICT</i>	<i>1.150</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>1.150</i>
<i>Waarvan bijdrage aan SSO's</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Waarvan overige materiële kosten</i>	<i>2.631</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>2.631</i>
Rentelasten	0	0	0	0
Afschrijvingskosten	74	0	0	74
– Materieel	74	0	0	74
<i>Waarvan apparaat ICT</i>	<i>71</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>71</i>
– Immaterieel	0	0	0	0
Overige lasten	2.824	0	3.725	6.549
– Dotaties voorzieningen	0		3.170	3.170
– Bijzondere lasten	2.824		555	3.379
Totaal lasten	13.214	0	3.725	16.939
Saldo van baten en lasten	0	0	- 3.725	- 3.725

Toelichting

De ontwerpbegroting 2018 van de Dienst van de Huurcommissie (DHC) is opgesteld in de zomer van 2017. Inmiddels is het reorganisatiebesluit DHC vastgesteld en zijn de ramingen van de omvang van de kosten van de reorganisatie en van de reorganisatievoorziening geactualiseerd.

Lasten

Bijzondere lasten

De bijzondere lasten hebben betrekking op de reorganisatie van DHC. In 2018 vindt een dotatie plaats aan de reorganisatievoorziening. Deze voorziening op de balans wordt opgebouwd voor de toekomstige kosten van het Van-Werk-Naar-Werk traject voor een aantal DHC medewerkers. Het totale bedrag voor de voorziening wordt geraamd op € 3,2 mln. Daarnaast heeft een aantal DHC medewerkers aangegeven dit jaar gebruik te zullen maken van de stimuleringsregeling bij ontslag op eigen verzoek. De raming van deze kosten bedraagt € 0,5 mln.

Saldo van baten en lasten

De genoemde bijzondere lasten komen in 2018 ten laste van de exploitatie. Dit leidt in 2018 tot een negatief resultaat van € 3,7 mln. Hierdoor ontstaat een negatief eigen vermogen.

Kasstroomoverzicht baten-lastenagentschap Dienst van de Huurcommissie (Bedragen x € 1.000)

	(1)	(2)	(3)	(4)=(1)+(2)+(3)
Omschrijving	Vastgestelde begroting	Mutaties 1 ^e suppletoire begroting	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting	Totaal geraamd
1. Rekening-courant RHB 1 januari 2018	2.516	0	186	2.702
Totaal ontvangsten operationele kasstroom (+)	13.214			13.214
Totaal uitgaven operationele kasstroom (-/-)	- 13.140			- 13.140
2. Totaal operationele kasstroom	74	0	0	74
Totaal investeringen (-/-)	0			0
Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	0			0
3. Totaal investeringkasstroom	0	0	0	0
Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0			0
Eenmalige storting door het moederdepartement (+)	0		3.725	3.725
Aflossingen op leningen (-/-)	0			0
Beroep op leenfaciliteit (+)	0			0
4. Totaal financieringskasstroom	0	0	3.725	3.725
5. Rekening-courant RHB 31 december 2018 (=1+2+3+4)	2.590	0	3.911	6.501

Toelichting

Door de kosten van de reorganisatievoorziening en van de stimuleringsregeling ontstaat een negatief resultaat met als gevolg een negatief eigen vermogen. Om dit aan te vullen, ontvangt DHC een eenmalige storting van het moederdepartement van € 3,7 mln. Hiervoor is in 1^e suppletoire begroting van het moederdepartement budget beschikbaar gesteld. Het budget wordt nu overgeboekt.